

sen fontos, hogy a Márai-program biztosította állami forrás valóban plusz állománygyarapítási keretet jelentsen a könyvtárak számára. Annak érdekében, hogy az állami, önkormányzati, intézményi vagy egyházi könyvtárak a programban elnyert támogatással ne válthassák ki korábbi léptékű könyvbeszerzési kvótájukat, a pályázat mellé csatolni kell a könyvtárfenntartó kötelezettségvállalását, miszerint az itt elnyert támogatás után is biztosítja a korábbi állománygyarapítási keretet.

A kedvezményezeti kör a nyilvános könyvtári jegyzékben szereplő könyvtárakra terjed ki, ezen belül is:

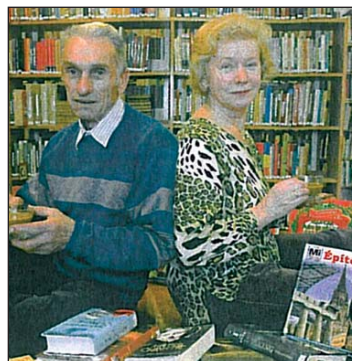
- Megyei könyvtárak és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár: 20
 - Városi könyvtárak: 3000 főnél nagyobb községek könyvtárai: 177
 - Állami felsőoktatási könyvtárak: 11
 - Országos szakkönyvtárak: 7
 - Nyilvános egyházi könyvtárak: 19
 - Határon túli könyvtárak (Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Vajdaság, Horvátország, Szlovénia, Ausztria): 15
- Összesen 579 könyvtár

A Márai-programnak egységes arculattal (és arculati elemekkel) kell rendelkeznie. A könyvtárak a program keretében megvásárolt könyvek mindegyikébe kötelesek beilleszteni egy olyan öntapadó matricát vagy bélyegzővel felvitt ábrát, amely tájékoztatja az olvasókat arról, hogy az NKA támogatásával a Márai-program keretében szereztek be a dokumentumot.

Forrás: Oktatási és Kulturális Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Kocsmából is lehet könyvtár!

„A könyvtárosok azoknak a lényeknek az utódai, akik régen éltek, még mielőtt a Múzsák megszülettek. S amikor a

Múzsák elkezdtek énekelni, olyan önkívületbe estek, hogy csak hallgattak, hallgattak, és megfélekedtek evésről, ivásról, ételről, italról. Zeusz e lényeket tücsökké változtatta, és egyedül nekik engedte meg, hogy a táplálékért ne verejtékezzenek, hanem egész életüket gyönyörködve, élvezve, olvasgatva, szemlélődve, csöndesen éljék le” – írta Hamvas Béla író-filozófus. Csakhogy egy koratéli olvasótalálkozón egy olyan csodálatos asszonnal találkoztam, akit Zeusz nem részesített különleges kegyelemben, mert *Miszoriné Molnár Márta* elhivatott könyvtárosként sem maradhatott „tücsök”...

Semmi sem szabályos

– Amikor tizenegy éves koromban a szüleimmel Szigethalomra költöztem, nem gondoltam, hogy erről a ma már szépen fejlődő városról és a könyvtáráról szól majd az egész életem – mondja Márta mosolyogva, miközben a kávékat kavargatjuk egy parányi asztalka mellett. – Akkoriban koszos, homokdűnés porfészek volt, kecsketelepnek csúfolták. De én igaz barátokra találtam itt!

– Érettségi után biztosan magyar-könyvtár szakra jelentkeztem – mondom, mire Mártából kitör a nevetés.

– Az én életemben semmi sem szabályos, sokszorosan kell megdolgozni mindenért. De ez nem baj, hasznomra van... Első nekifutásra nem vettek fel, tehát összefogott értem a helybéli református lelkész meg a párttitkár – ugye, milyen furcsa kettős? –, és

beajánlottak a Csepel Autógyár szakszervezeti könyvtárába, ahol kiváló szakember keze alá kerültem, aki megszeretett, és mindenben segített. Levelezőn, munka mellett végeztem el a könyvtár-népművelő szakot, majd az ő javaslatára én lettem a könyvtár vezetője huszonnyolc évesen. Csakhogy ez a megtiszteltetés sokféle bonyodalmat okozott. Egyéves volt a lányom, nem akartam bölcsődébe adni, hadra fogtam az édesanyámat meg az anya-apatát...

– Anya-apa?

– Bizony az én férjem több volt a kislányunknak, mint apa, számomra pedig több, mint férj – mondja ellágyult mosollyal. – Igazi társ, legjobb barát, önzetlen segítő. Gyerekkori szerelem a miénk, semmi sem sikerült volna nélküle... Szerszámkészítőként kezdett dolgozni a Csepel Autógyár-

ban, sokat tanult, szépen ballagott fölfelé a ranglétrán. Csakhogy ő nemcsak a maga munkájával törődött, hanem az enyémmel is! Azt például nehéz szavakba foglalni, hogy milyen kemény fizikai munkát végez azért – ma már nyugdíjasként –, hogy elkészüljön a könyvtárunk új épületszárnya, ahol előadóterem, internetszoba, kutatószoba, tágas gyerekkönyvtár lesz, arra pedig meghatottan emlékszem, hogy mennyit dolgozott velem (értem), amikor jött a téboly, és meg kellett menteni a könyvtárat...

Összeomlás

Tébolyítóknak is nevezhetjük azt a kaotikus állapotot, amely a rendszerváltozás után a szakszervezeti könyvtárak életében bekövetkezett. Például 1990-ben Pest megyében

Boldog születésnapot, könyvtár!

◆ Kontra Marika Szvita

Hatvan év! Éppen két emberöltő. Gondolták volna? Összességében épp ennyi idős a könyvtárunk. Hatvan évvel ezelőtt, 1950-ben jött létre a Csepel Autógyáron belül eleinte csak a dolgozók számára. 1961-re elkészült a dolgozók által épített Művelődési Központ a gyáron kívül, ebben kapott méltó helyet a könyvtár is. Most már nem csak a dolgozóknak, hanem a környékbeli lakosság számára is elérhetővé váltak szolgáltatásai. 35 éven át, 1996-ig működött ebben a formában, de a privatizáció az autógyárat sem kímélte, így a könyvtár feje fölül eladták az épületet.

Mit lehet tenni egy ilyen kétségbeejtő helyzetben? Lehet összeomlani, sírni, jajgatni, segítségért könyörögni, de vajon ki hallja ezt meg? És ha meghallja, tud-e, akar-e segíteni? Szerencsére az akkori könyvtárosokat nem a bénító kétségbeesés jellemezte, hanem a mentő szándék sarkallta tettekre. Így eshetett meg az a csoda, hogy a fedél nélkülivé vált könyvtárat befogadta Szigethalom Önkormányzata. Még egy használaton kívüli épületet is a rendelkezésére bocsátott, így, mint a mesebeli elveszett gyermek, ki hazatalál anyja ölébe, úgy lelt otthonra a könyvtár Szigethalmon.

1997. március 20-án nyitotta meg kapuit az olvasók előtt ünnepélyes keretek között egy kiállítással, jelezve ezzel azt is, hogy a könyvtár a kultúra házává kíván válni a településen. Azóta számtalan író-olvasó találkozó, szavalóverseny, kiállítás, kulturális rendezvény volt a könyvtár falai között, amelyek kezdtek egyre szűkösebbé válni. A gazdagodó könyvállomány, az olvasóközönség igényeinek kielégítése egyre sürgetőbb szükségé tette a könyvtár bővítését.

Ajjaj, de hol van manapság annyi pénz, amiből mindez kivitelezhető? „Ha nincs egyszerre, majd lesz apránként!” – gondolták a könyvtár dolgozói *Miszori Sándorné Márta* vezetésével, és ahol tudtak, spóroltak. Spóroltak energiával, munkával. Hisz nem egyszer ők maguk, rokonaik, barátaik és olvasóik fogták meg a munka végét. Gyűjtötték a pénzt amilyen módon csak lehetett. Az olvasók beiratkozása, az adók 1%-a, a hűséges olvasók, támogatók adományai lassan gyűltek, gyűlnek. A könyvtár dolgozói nem felejtették el korunk jelszavát sem: „Pályázni, pályázni, pályázni!”

És ők pályáznak folyamatosan – sikerrel. Mert hisznek a könyvtár feladatában, jövőjében. Ennek a rendületlen hitnek, munkának és kitartásnak az eredménye, hogy mára már áll a könyvtár új szárnya, új tető alatt az egész épület. ■

százhuszonhét könyvtár működött, amelyekből 1996 végére mindössze tizenhét(!) maradt. Ám az autógyár könyvtára Márta megszállottsága és az olvasók szeretete jóvoltából nem került az „áldozatok” közé...

– A gyár lassú haldoklása a nyolcvanas évek végén kezdődött – meséli. – Átszervezések, leépítések, elbocsátások... Később lapátra kerültek a művelődési központ alkalmazottai is. Nem vagyok gazdasági szakember, tehát fanatikusan hittem abban, hogy egy olyan gyár, amelyik a fénykorában több mint tizenegyezer embernek adott munkát, nem mehet tönkre, és azt hajtogattam – hitet adva a kollégáimnak is –, hogy a könyvtárunk sem szűnhet meg, hiszen óriási a forgalmunk, és a dolgozókon kívül a környékbeli településekről is rengetegen látogatnak minket. Ennek szellemében mi, lelkes-naiv könyvtárosok, mindenféle munkát magunkra vállaltunk. Kirúgták a művelődési központ gondnokát? Nekiálltam takarítani. Nem volt jegyszedő a színházban? Beálltunk mi. Nagy lett a fű a parkban? Lenyírtuk. Úgy viszonyultunk a könyvtárhoz, mint a saját otthonunkhoz, egymáshoz pedig úgy, mint a jó testvérek.

Persze hiába volt a rengeteg munka, a bizakodás, a gyár eladásával párhuzamosan a művelődési központ is piaci alku tárgya lett. 1996 őszén a Budapest Holding Rt. túladott

az épületen és a gyönyörű parkon. Egy vállalkozó vette meg mindössze nyolcmillió forintért, hogy játéktérmet üzemeltessen... Márta tudta, hogy folyamatos „életveszélyben” volt a könyvtár, mégis úgy olvasta el a felszámoló levelét, mintha egy váratlan halálos ítéletet tartana a kezében... Azzal is megfenyegették, hogy kitiltják őt és a munkatársait az épületből!

Most ugorjunk a jelenbe, és nézzük, milyen „eredményes” volt az eladás! Az épület azóta számtalanszor cserélt gazdát, volt ott játéktér, éjszakai szórakozóhely, diszkó, kínai piac, a park fáit és a belső átriumos udvar gyönyörű ezüstfenőjét kivágták (hol voltak a környezetvédők?), a színháztermet tönkretették, a bejáratot díszítő Kovács Margit-kerámiákat elárverezték...

– Először összeomlottam – meséli Márta –, hiszen én fanatikusan hittem (és hiszek) abban, hogy a könyvtár óriási szerepet játszik egy közösség életében, hogy az olvasótalálkozók sokat adnak az embereknek, a hivatásom az életem. Ám szembesülnöm kellett azzal, hogy az imádott könyvtárból játéktér lehet... Néhány nap telt el teljes kétségbeesésben, majd szeptember elsején, a tanévnyitó után beállított hozzám az általános iskola akkori igazgatója, a helyettese és egy tanítónő barátnőm. Megmutattam nekik a kitiltásunkról szóló levelet, és csupa könny lett a szemük... No, ekkor kaptam erőre: „nem vagyok egyedül!” Másnap kérekpárra ültem, és sorra felkerestem mindenkit, aki számít. Tudtam, hogy a háttérben zajló tárgyalások nem vezettek eredményre, azaz egyetlen környékbeli településnek sincs anyagi ereje a megmentésünkre, csak a saját városomban bízhattam. Felkerestem az otthonában a polgármestert, mondtam a magamét, könyörögtem, magyaráztam. A második látogatásomkor segítőkésznek mutatkozott... Szóval kitartó lobbizással sikerült elérni, hogy a képviselőtestület nagylelkűen rábólintson arra, hogy megkapjuk ezt az épületet. Nem tudod elképzelni, milyen lepusztult állapotban láttam először! Volt ez ruhakereskedés, vasbolt, közért, hentes, sőt, kocsmá is. Nem volt víz-villany, de mindez nem érdekelt. Megmentjük a könyveket! És egy kocsmából is lehet könyvtár!

A csodának nincs vége

Regényt vagy inkább eposzt kellene írni arról a sziszifuszi munkáról, amelyet Márta és a férje végzett a többi könyvtárossal és sok-sok önkéntes segítővel, amíg a könyvtárat átköltöztették Szigethalomra. Kabátban csomagolták-dobozolták a negyvennégyezer könyvet (az új tulajdonos leszerelte a fűtőtesteket...), közben a valahai kocsmában is lázas munka folyt. Az önkormányzat három és félmillió forintot adott a felújításra, és bizony sok mesterember dolgozott ott fizetség nélkül is. Víz, villany, fűtés, tetőjavítás, festés kívül-belül. Márta férje gyakorlatilag egyedül szerelte le, majd szerelte újra össze a hatalmas polcrendszerket, a költözésben a gyártelepi szakiskola sok tanulója segített lelkesen. Ha jól meggondoljuk, 1997 márciusáig, az avató ünnepséig, a könyvtárosoknak és a segítőknek nem volt magánéletük, minden szabad percüket, szombatjukat-vasárnapjukat kemény fizikai munkával töltötték.

Azóta központi hely lett a városban a könyvtár. Nagy a forgalmuk, sűrűn hívnak ismert vendégeket, diákok éppúgy látogatják, mint kismamák vagy az idősebb korosztályhoz tartozók. Csakhogy Márta egy idő után rájött, kinőtték az épületet. Az olvasótalálkozókra át kell rendezni a felnőtt könyvtárat, mégsem férnek el a vendégek, a könyvállomány hatvanezerre duzzadt. Megtanult tehát pályázatot írni...

– Bármilyen furcsa, szeretek építkezni, például tudok betont keverni kézzel, még az édesanyámtól tanultam – mondja nevetve. – Amikor 2003-ban a „Jövőház” pályázaton annyi téglát nyertem, ami elegendő volt az építkezéshez – a szeretett Janikovszky Éva sokat lobbizott az érdekünkben! –, komolyra fordult a dolog. És megint sokan álltak mellém! Az önkormányzat, számtalan helyi mesterember és sok-sok olvasó. Már nem tudom összeszámolni, hányan segítettek ingyen vagy minimális fizetségért ahhoz, hogy most álljanak az új szárny falai, és ki merjem jelenteni: 2011 végére talán elkészülünk.

– Hogy bírod? – kérdezem csöndesen, mire elégedetten elmosolyodik.

– Egy történettel válaszolok. Néhány nappal ezelőtt járt itt egy remek fiatalember, aki régóta olvasónk, megnézte a hátsó udvart, majd közölte, hogy leburkolja, sőt, némi töprengés után azt is hozzátette, hogy a betonozást is elvállalja ingyen. Majd amikor beballagtunk az épületbe azt kérdezte, amit te. Tudod, mit feleltem? „Remekül bírom, és boldog vagyok, mert olyan emberek vesznek körül, mint maga!” ■

Forrás: Nők Lapja

